

***GELECEK KUŞAKLARA MİRAS:
SOMUT OLMAYAN KÜLTÜREL
MİRASIN KORUNMASINDA
UYGULAMALAR VE RİSK
ALANLARI***

DOÇ. DR. EVRİM ÖLÇER ÖZÜNEL

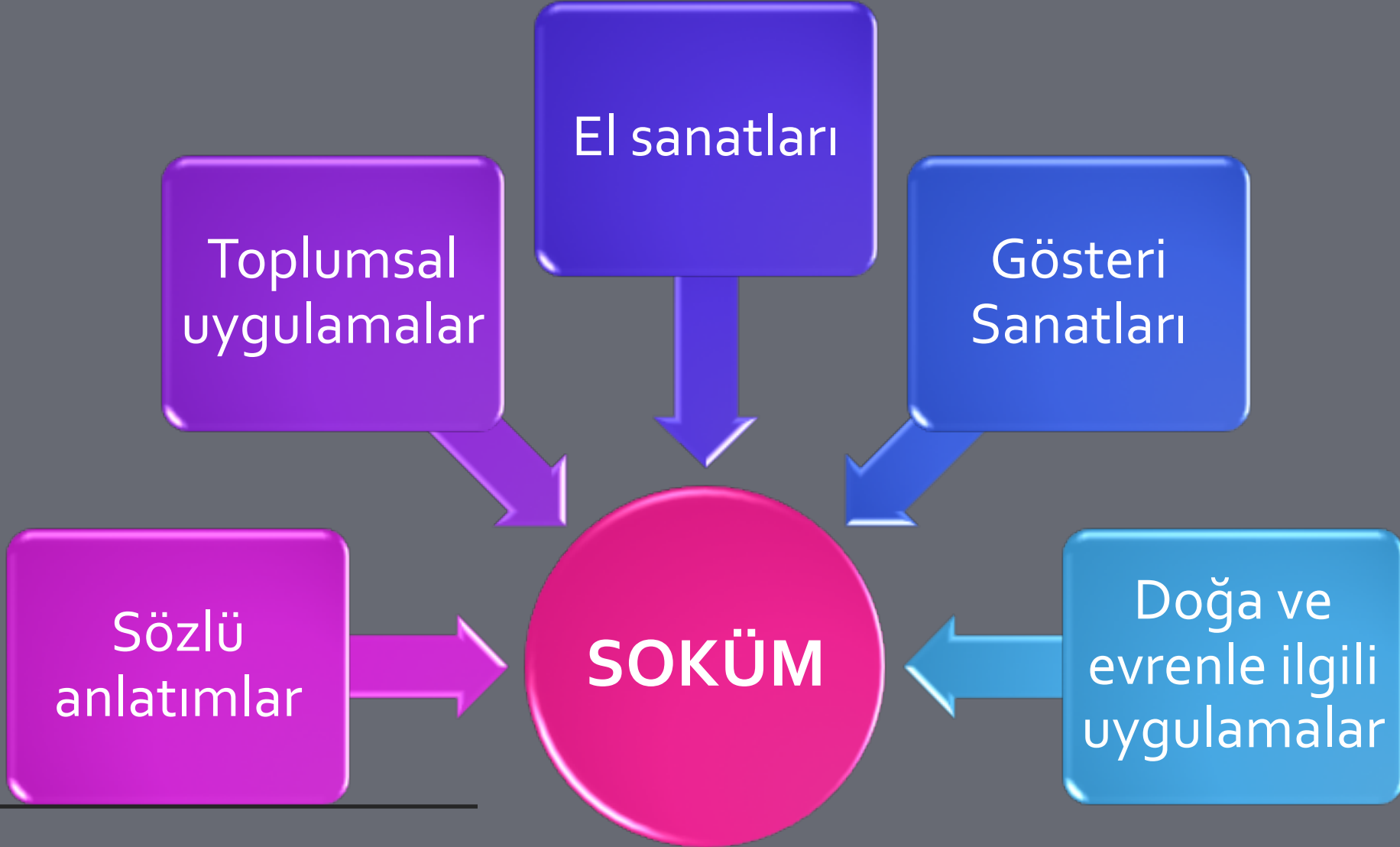
UNESCO, Kültür
Sözleřmeleri ve
Koruma
Yaklaşımları

Miras Korumada
Gelecek
Kuřaklar ve
Uygulamalar

Miras Korumada
Gelecek
Kuřaklar İçin
Risk Alanları

2003 Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunması Sözleşmesi

SOKÜM Sözleşmesi ve Koruma Yaklaşımları

UNESCO 32. Genel Konferans, 2003

Türkiye, 2006

Türkiye, Hükümetlerarası Komite üyesi, 2006-2010, 2014-2018

177 ülke taraf

Listelerde 470 unsur

Türkiye'nin 16 unsuru listede

İnsanlığın Somut Olmayan Kültürel Mirası Temsili Listesindeki Unsurlar

- Meddahlık Geleneđi (2008)
- Mevlevi Sema Törenleri (2008)
- Aşıklık Geleneđi (2009)
- Karagöz Sanatı (2009)
- Nevruz (2009, 2016)
- Geleneksel Sohbet Toplantıları (2010)
- Alevi-Bektaşî Ritüeli Semah (2010)
- Kırkpınar Yağlı Güreş Festivali (2010)
- Geleneksel Tören Keşkeđi (2011)
- Mesir Macunu Festivali (2012)
- Türk Kahvesi ve Geleneđi (2013)
- Ebru: Türk Kağıt Süsleme Sanatı (2014)
- Geleneksel Çini Ustalığı (2016)
- İnce Ekmek Yapma ve Paylaşma Kültürü: Lavaş, Katırma, Jupka, Yufka(2016)
- Hıdrellez Bahar Kutlaması (Türkiye-Makedonya çok uluslu dosya) (2017)
- ıslık Dili (Acil Koruma Listesi) (2017)

“gelecek nesillerin kendi ihtiyaçlarını karşılama yeteneğinden ödün vermeksizin, günümüzün ihtiyaçlarını karşılayan bir kalkınma”

NEDEN?

SOKÜM

GENÇLİK

Kimdir Gençlik? Mirasyedi mi Vekil mi?

- ❑ UNESCO'ya göre gençler **15–24 yaş** arasında,
  - ❑ UNESCO'nun yaklaşımı açısından **“problem” değil “kaynak”** **“hedef grup” değil, “işbirlikçiler”** dir.
-

- ❑ UNESCO'nun Orta Vadeli Stratejisi'nde **gençler öncelikli** gruplardandır.
  - ❑ UNESCO gençlerle ilişki kurup, beklentilerine cevap vererek, **gençlere kullanışlı işe yarar ve kalıcı yetenekler kazandırmayı** ve bu yolla onları güçlendirmeyi hedefler.
  - ❑ Gençlerin güçlendirilmesi, onların yaşadıkları topluma **eşit ve değerli bir biçimde** katılacaklarına dair düşünceleri de destekler.
-

Gençlik,

- değişime/eğitime kolay **uyum** sağlarlar,
  - toplum için **katkı** sağlama potansiyelleriyle öne çıkarlar.
  - yenilikçi düşünceleri ve **iletişime açıklıkları** onları UNESCO projeleri ve etkinliklerinde önemli ortaklardan biri hâline getirir.
  - Sözleşme'de **gelecek kuşak olarak tanımlanan** gençler hayati rol oynar.
  - bu nedenle UNESCO, SOKÜM'ün Korunması Sözleşmesi uygulama alanlarında gençlerle **birlikte çalışmayı** amaçlamaktadır.
-

TUIK verilerine göre Türkiye'de gençlik,

- **%16,1** Genç (12 milyon 983 bin 97)
- istihdamdaki gençlerin **%51,6'sı hizmet sektöründe** (45,4'ü erkek, %23'ü kadın)
- **ne eğitimde ne istihdamda olan %24.2** (17,8'i erkek, %26,1 kadın)
- **%18', tarım** sektöründe
%30.4', sanayi sektöründe
%48.9'u hizmet sektöründe

BM 2030 Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri

SKH Hedefleri ve SOKÜM

SOKÜM, Gençlik ve Uygulamalar,

- ❑ SOKÜM'e ilişkin bir ders olan **"Halk Kültürü" dersi** 5. 6., 7. ve 8. sınıflarda seçmeli olarak okutulmaktadır.
- ❑ **Üniversitelerde** de öğrenci kulüpleri ve toplulukları ile birlikte somut olmayan kültürel mirasa ilişkin etkinlikler ve çalışmalar sürdürülmektedir.
- ❑ Ankara Hacı Bayram Veli SOKÜM ve Ankara Hacı Bayram Veli SOKÜM müzelerinde **gençler miras taşıyıcılarına** dönüştürülmektedir.

SOKÜM, Gençlik ve Uygulamalar,

Ankara
Somut Olmayan
Kültürel Miras
Müzesi

Ankara SOKÜM MÜZESİ PROJESİ,

- Ankara Somut Olmayan Kültürel Miras Müzesi,
**Gazi Üniversitesi Türk Halk
Bilimi Bölümü ve Altındağ
Belediyesi ortaklığında
Ankara Kalkınma Ajansı
tarafından desteklenen** Ankara

Somut Olmayan Kültürel Miras Müzesi Projesi (2012)

kapsamında kurulmuş ve özel müze statüsünde **28**

Mayıs 2013 tarihinde ziyarete açılmıştır.

ANKARA'nın
Somut Olmayan
Kültürel
Mirası

- Müze çalışmalarını ve araştırmalarını,
- Gazi Üniversitesi Türk Halk Bilimi Araştırma ve Uygulama Merkezi,
- Gazi Üniversitesi Türk Halk Bilimi Bölümü,
- Somut Olmayan Kültürel Miras Enstitüsü,
- Gazi Üniversitesi Örgün ve Yaygın Eğitimde Somut Olmayan Kültürel Miras Kürsüsü iş birliğinde yürütmektedir.

- Çok amaçlı atölye
- Gösteri sanatları atölyesi
- Geleneksel mutfak
- Muhabbet odası
  - Gelin odası
  - Masal odası
  - Oyun odası

Ankara Somut Olmayan Kültürel Miras

Müzesinin koruma yaklaşımı da Sözleşme'nin

koruma yaklaşımını temel almakta ve

somut olmayan kültürel

mirasın yaşatılarak

korunması ve gençlere

aktarılması amacını taşımaktadır.

GÜNLÜK ETKİNLİKLER

Gösteri Sanatları Atölyesi

DÖNEMSEL ETKİNLİKLER

HIDIRELLEZ

AŞURE GÜNÜ

Gelenek Taşıyıcıları İle Buluşma

Gösteri Sanatları Atölyesi

Çok Amaçlı Atölye - El Sanatları Atölyesi

BEZ BEBEK YAPIM ATÖLYESİ

GELENEKSEL AKİDE ŞEKERİ YAPIM ATÖLYESİ

GELENEKSEL MERHEM YAPIM ATÖLYESİ

ETAMİN ATÖLYESİ

CAM ALTI RESİM ATÖLYESİ

GELENEKSEL ŞERBET YAPIM ATÖLYESİ

Masal Anlatıcısı Yetiştirme Eğitimi

Türk Masal Anlatma Geleneğinin Uygulamalı Halk Bilimi Bağlamında Yeniden Canlandırılarak Sürdürülebilirliğinin Sağlanması Projesi, 2012.

Masal anlatıcılığı Eğitimi - Somut Olmayan Kültürel Miras Hazinesinden Masallar, 2015.

Masal Anlatıcılığı Eğitimi, 2017-2018.

Yeniden Canlandırma Örneği: Çiğdem Günü

Kuşakların buluşması

Sevgiyle Örelim

Ankara Türküleri ve Hikâyeleri

Gezici müze etkinlikleri

ETNOSPOR KÜLTÜR FESTİVALİ

ALTINKÖY AÇIK HAVA MÜZESİ

Dezavantajlı Gruplara Duyarlılık

Ankara Somut Olmayan Kültürel Miras Müzesi

SOMUT OLMAYAN KÜLTÜREL MİRAS ENSTİTÜSÜ

THBMR

ANKARA SOMUT OLMAYAN KÜLTÜREL MİRAS MÜZESİ

ÖZEL ÇOCUKLARIMIZ İÇİN ENGELLERİ KALDIRALIM

Ali Gültekin Özel Uygulama Merkezi Öğrencilerini Açırıyoruz

Tarih ve Saat
28 Şubat 2017
11.00

Yer: Ankara Somut Olmayan Kültürel Miras Müzesi
Adres: Talatpaşa Bulvarı, Öz Sok. Hamamönü/Altındağ-Ankara
e-mail: ankarasokum@gmail.com
Tel: 0312 311 2034

Ankara Somut Olmayan Kültürel Miras Müzesi
Lösante'de

Özel Çocuklarımız İçin Engelleri Kaldıralım

Gençlerle Kùltürler Arası Diyalog ve Yakınlaşma

“Akından Âşığa”

“Polonyalı Ozanlar
Türk Âşıklarla
Buluşuyor”

“Uçan Sandık,
Polonyalı Masal
Anlaticıları
Müzemizde”

Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleriyle İlişkili Etkinlikler

1 YOKSULLUĞA SON

4 NİTELİKLİ EĞİTİM

11 SÜRDÜRÜLEBİLİR ŞEHİR VE YAŞAM ALANLARI

12 BİLİNÇLİ ÜRETİM & TÜKETİM

4 NİTELİKLİ
EĞİTİM

10 EŞİTSİZLİKLERİN
AZALTILMASI

11 SÜRDÜRÜLEBİLİR
ŞEHİR VE YAŞAM
ALANLARI

13 İKLİM
EYLEMİ

16 BARİŞ VE
ADALET

5 TOPLUMSAL
CİNSİYET EŞİTLİĞİ

4 NİTELİKLİ
EĞİTİM

11 SÜRDÜRÜLEBİLİR
ŞEHİR VE YAŞAM
ALANLARI

12 BİLİNÇLİ
ÜRETİM &
TÜKETİM

İnsanlığın Somut Olmayan Kültürel Miras Temsilî Listesinde Türkiye Etkinlikleri

EBRU ATÖLYESİ

KIRK YILLIK HATIR: TÜRK KAHVESİ

SOKÜM koruma yaklaşımlarında riskler

SOKÜM'ün dondurulması (devamsızlığı)

Anlam ve amaç kaybı, bağlamsızlaştırma

Yanlış temsil, kötüye kullanma, öz-oryantalist yaklaşımlar

Gelenek icadı, *fakelore*, folklorizm

Eşitsiz gelir dağıtımı, aşırı ticarileşme, aşırı millileştirme

Müzeifikasyon, müze-mall, müze-mania, otantikleştirme, öz-oryantalist yaklaşımlar

Gerçekçi olmayan beklentiler

Diyalog eksikliği, kurumsal mekanizmalara aşırı dahil olmaya öncülük etme

SOKÜM Koruma Yaklaşımında Risk Azaltıcılar

Sürdürülebilir kalkınma hedeflerinin SOKÜM ve gençlik bağlamında değerlendirilmesi

Topluluğun katılımı ve rızasının arttırılması, gençlerin mirası sürdürmelerinin sağlanması

Somut ve somut olmayan kültürel mirasın birlikte korunması

Kapasite arttırılması, uzman yetiştirilmesi, araştırmacı çeşitliliğinin sağlanması

Danışman kurumların güçlendirilmesi, etkin kurumsal etkileşimler

Risk değerlendirme ve stratejik çözüm analizi, birlikte düşünmek

Mirasın yasal olarak korunması, mevzuat

Mirasın gündelik yaşamın bir parçası olmasına yönelik çalışılması

Kapsayıcı ve çözüm odaklı yaklaşımlar